

De Nwe Tijd

HETPALEIS

OMKADERING NIETS

*“Er bestaat niets van betekenis, dat had ik al lang door.
Daarom heeft het geen zin om iets te doen, dat heb ik net begrepen.”*

Informatie
voor de leerkracht

Instructie
voor de leerlingen

Afbeeldingen
om af te drukken

link naar
youtube in PDF

VOOR NIETS

A. Iets & niets

Een stellingenspel

B. Het iets

Een ketting van betekenis

C. Het niets

De Japanse letter MA
MA in beelden

D. Een afsluiter

Sticker-opdracht

NA NIETS

A. Een begeleide herinnering

John Cage

B. Het toevertrouwen

Schrijfoopdracht
Klasgesprek

TEASER

Het begint allemaal met Pierre Anthon, een jongen uit klas 2B. Op een dag staat hij op, pakt zijn tas en zegt kalm: 'Er bestaat niets van betekenis, dat had ik al lang door. En daarom heeft het geen zin om iets te doen, dat heb ik net begrepen.' Hij stopt zijn boeken in zijn tas, loopt de klas uit en gaat in een pruimenboom zitten. Zijn klasgenoten pikken dit niet. Ze besluiten hem te laten zien dat hij het fout heeft. In een verlaten loods aan de rand van het dorp beginnen ze een Berg van Betekenis te bouwen. Om beurten moet iemand iets afstaan wat hem of haar dierbaar is. Elk offer heeft een nieuw en groter offer tot gevolg. Wat onschuldig begint, krijgt al gauw een dramatische wending ...

Niets is gebaseerd op het bekroonde boek van **Janne Teller**. Regisseur Freek Vielen:

'Toen ik het boek las wist ik meteen dat ik hier iets mee wou doen. Het is zo'n extreem boek en zo gruwelijk in zijn onverbiddelijkheid dat ik er door geprikkeld werd. Ik wou er iets tegenover zetten. Net als de klas wou ik direct bewijzen dat er wel zinvolle dingen bestaan. Dat niet alles waardeloos is. En zo begon ik samen met mijn dramaturge Rosa Vandervost en een fantastische cast mijn eigen Berg van Betekenis te maken.'

CREDITS

NAAR HET BOEK VAN: Janne Teller
REGIE EN TEKST: Freek Vielen
DRAMATURGIE: Rosa Vandervost
SPEL: Tim David, Harald Austbø, Elena Peeters, Judith de Jooode, Laura Mentink
COMPONIST: Christiaan Verbeek
SCENOGRAFIE: Jozef Wouters
ASSISTENT SCENOGRAFIE: Céline Van der Poel
LICHTONTWERP: Sander Salden
KOSTUUMS: Sabina Kumeling
PRODUCTIE EN TECHNISCHE UITVOERING:
HETPALEIS & De Nwe Tijd

*De Nwe Tijd en HETPALEIS werken vanaf 2017 structureel samen. Niets is de eerste voorstelling in dit gezamenlijke parcours. Theatermaker Freek Vielen gooide de voorbije jaren hoge ogen met zowel zijn solovoorstelling *So it goes* als met zijn collagevoorstelling *Heimat*.*

VOOR NIETS

 Het oorspronkelijke boek van Janne Teller en de bewerking van Freek Vielen stellen vragen over het leven. Pierre Anthon is een jongen die een uitgesproken keuze maakt. Zijn blik is bepalend voor de inhoud van het stuk.

De volgende opdrachten dienen als leidraad om daarover te reflecteren. De meningen van de leerlingen worden op die manier al geprikkeld, wat de kijkervaring alleen maar rijker kan maken.

A. Iets & niets : een stellingenspel

Duik samen met de klas in een aantal vragen die hieronder staan opgelijst. Je start dicht bij de leerlingen zelf en verkent zo meer en meer het pad naar een fundamenteel gesprek over 'niets'. Bestaat 'niets' eigenlijk wel en kunnen wij daar met onze hersenpan bij?

*Wie houdt ervan om niets te doen?
Wat doe je dan precies?
Is niets doen hetzelfde als verveling?
Wat is dan het verschil?
Kan verveling ook aangenaam zijn?
Wie vindt het (toch) belangrijk om af en toe niets te doen? Zijn er meer zinvolle dan zinloze dingen in het leven?*

Maak plaats in de klas om een positie in te nemen. Lees telkens één van de volgende stellingen. De leerlingen moeten kiezen tussen eens of oneens door zich te verplaatsen naar de ene of de andere kant. Laat een aantal leerlingen hun keuze motiveren. Zijn er leerlingen die van positie willen veranderen?

- "Ook al leer je iets en denk je iets te kunnen, er is altijd iemand die het beter kan dan jij. Daarom kun je maar beter niets doen."
- "Je gaat naar school om werk te krijgen, en je werkt om vrij te krijgen. Je kan eigenlijk beter meteen vrij nemen."
- "Dat je nog heel veel kan worden betekent vooral dat je nog niets bent."
- "Chimpansees hebben bijna dezelfde hersenen en hetzelfde DNA als wij. Mens zijn is dus helemaal niets bijzonders."
- "Het heelal is zo ongelooflijk groot en één mensenleventje op de aarde is zo klein, dat het er net zo goed niet kan zijn."

B. Het iets

Onderzoek met je klas hoe voorwerpen betekenis hebben of krijgen. Dit spel doet denken aan 'de Berg van Betekenis' die de klasgenoten van Pierre Anthon in het verhaal ook samenstellen. Kies tussen een persoonlijk of intuïtief startpunt.

PERSOONLIJK STARTPUNT

De leerlingen nemen hun boekentas en kiezen daaruit het voorwerp dat zij het belangrijkste vinden. Leg alle voorwerpen op een hoop en kijk ernaar. Welke indruk geeft deze verzameling? Wie heeft wat gelegd en waarom? Kan je de voorwerpen rangschikken? Kunnen de klasgenoten fantaseren hoe je de waarde van een voorwerp kan verhogen? Bijvoorbeeld: de pen is niet zomaar een pen, maar een pen die automatisch alle juiste antwoorden schrijft.

INTUÏTIEF STARTPUNT

Laat de leerlingen rondwandelen in de klas. Welke voorwerpen zijn er in het lokaal allemaal terug te vinden? Laat iedereen een voorwerp uitkiezen. Leg alle voorwerpen bij elkaar en kijk ernaar. Hoe belangrijk zijn deze voorwerpen? Welke zijn overbodig en welke absoluut niet? Probeer in samenspraak een rangschikking te maken van links naar rechts, van minst naar meest betekenisvol. Op welke basis kies je? Geraak je het eens met elkaar?

Afrondend kan je polsen naar wat spullen betekenisvol maakt:

*Kan iets dat eerst geen betekenis had wel betekenis krijgen?
Heeft iets wat voor jou betekenis heeft ook betekenis voor een ander?
Doe je meestal mee met de groep of durf je er tegenin gaan?*

Stel dat je deze hoop voorwerpen zou moeten afstaan aan HETPALEIS, kan je iets wat je dierbaar is afstaan en wat als dat echt moet?

C. Het niets

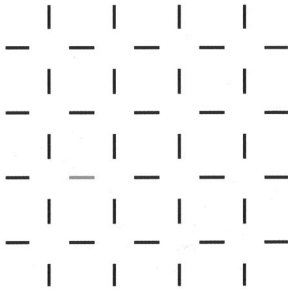
Hoe kan je 'niets' een vorm geven? Er zijn een heleboel kunstenaars die zich dezelfde vraag hebben gesteld. Want dat 'iets' kan boeien, dat spreekt voor zich. Maar 'niets' interessant en tastbaar maken, dat is het onmogelijke proberen.

In deze opdracht kijk je als klas naar een aantal voorbeelden (zie bijlage) en probeer je de vinger te leggen op hoe de kunstenaar 'niets' heeft proberen vangen in zijn of haar kunstwerk.

Wat zie je? Of wat denk je te zien?

In Japan spreken ze over "MA" om de (lege) ruimte of 'het niets' tussen de dingen in te benoemen. Volgens hen is die minstens even belangrijk als hetgeen je wél kan zien en voelen. De volgende spreuk maakt dat ook duidelijk: "Muren met ramen en deuren vormen het huis, maar de ruimte tussen hen is de essentie van het huis".

OPTISCHE ILLUSIE

De leegte tussen de lijnen kan je zien als een vierkant of als een cirkel. Het niets krijgt letterlijk een vorm in je hoofd.

GEERT GOIRIS – Whiteout (2008-2010)

Fotograaf Geert Goiris zocht koudere oorden op voor een speciaal natuurfenomeen, de "white-out". Dit is het moment waarop de hemel door aanhoudende sneeuw ook helemaal wit kleurt en met de aarde lijkt samen te vallen.

RACHEL WHITEREAD –

binnenkant van een stoel/van een huis (1994)

Whiteread staat er om bekend de (lege) ruimtes die wij meestal niet opmerken op te vullen. Ze doet dat letterlijk: met piepschuim, beton, plastic, enz. Het onzichtbare krijgt daardoor plots vorm.

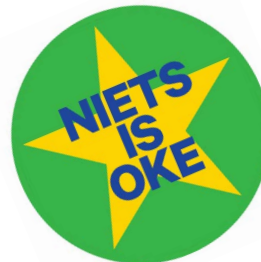

MICHAEL ARAD & PETER WALKER –

Reflecting Absence (2004)

Na 9/11 dienden Arad & Walker een voorstel in voor een herdenkingsmonument op ground zero. Hun concept probeert het verlies van alle slachtoffers een plaats te geven door middel van een waterfontein, omgeven door bomen.

D. Een afsluiter

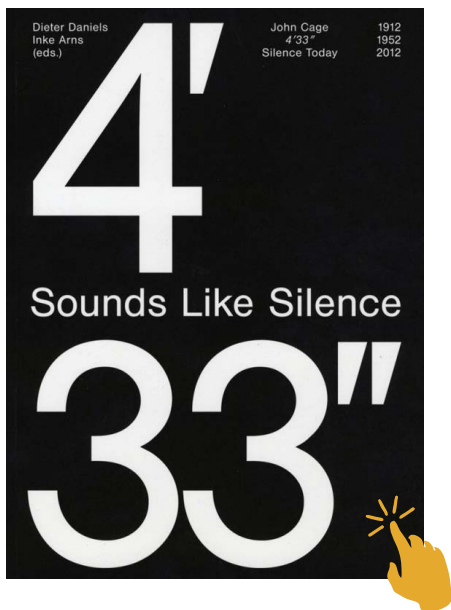

Presenteer de vier verschillende stickers. Op hoeveel manieren kun je de zinnen die erop staan begrijpen? Welke sticker is je favoriet en waarom?

A. Een begeleide herinnering

i Creëer een rustige atmosfeer in de klas. Ga bij voorkeur naar een lege ruimte zoals een turnzaal, maar als dit niet mogelijk is kunnen de leerlingen ook aan hun bank gaan zitten.

Je kan deze naverwerking starten met een (deel van) volgend teasend filmpje.

Hierin zie je de componist John Cage zijn muziekstuk 4'33" opvoeren.

Cage schreef een partituur die exact 4 minuten en 33 seconden uit alleen maar stilte bestaat. Hij doet je je oren spitsen voor alles wat er al aan geluid in je omgeving aanwezig is.

Q *Ga op de grond liggen op je rug, armen naast je lichaam. Of leg je hoofd op de bank. Sluit je ogen. Concentreer je even op je ademhaling, probeer met je buik te ademen. Ga niet praten of lachen, probeer je te ontspannen. Ga terug naar de voorstelling 'Niets' die jullie in HETPALEIS gezien hebben. Probeer in stilte je gedachten terug te halen naar de voorstelling en hierover na te denken: Wat is je bijgebleven? Waarover ging de voorstelling? Welke gedachten of gevoelens komen in je op? Je hoeft je antwoorden niet luidop te zeggen. Als je wil mag je na een tijdje recht komen zitten en je ogen openen. Je mag een gedachte of een vraag over de voorstelling delen, maar dit hoeft niet. De anderen die niet aan het woord zijn blijven rustig met gesloten ogen liggen.*

B. Het toevertrouwen

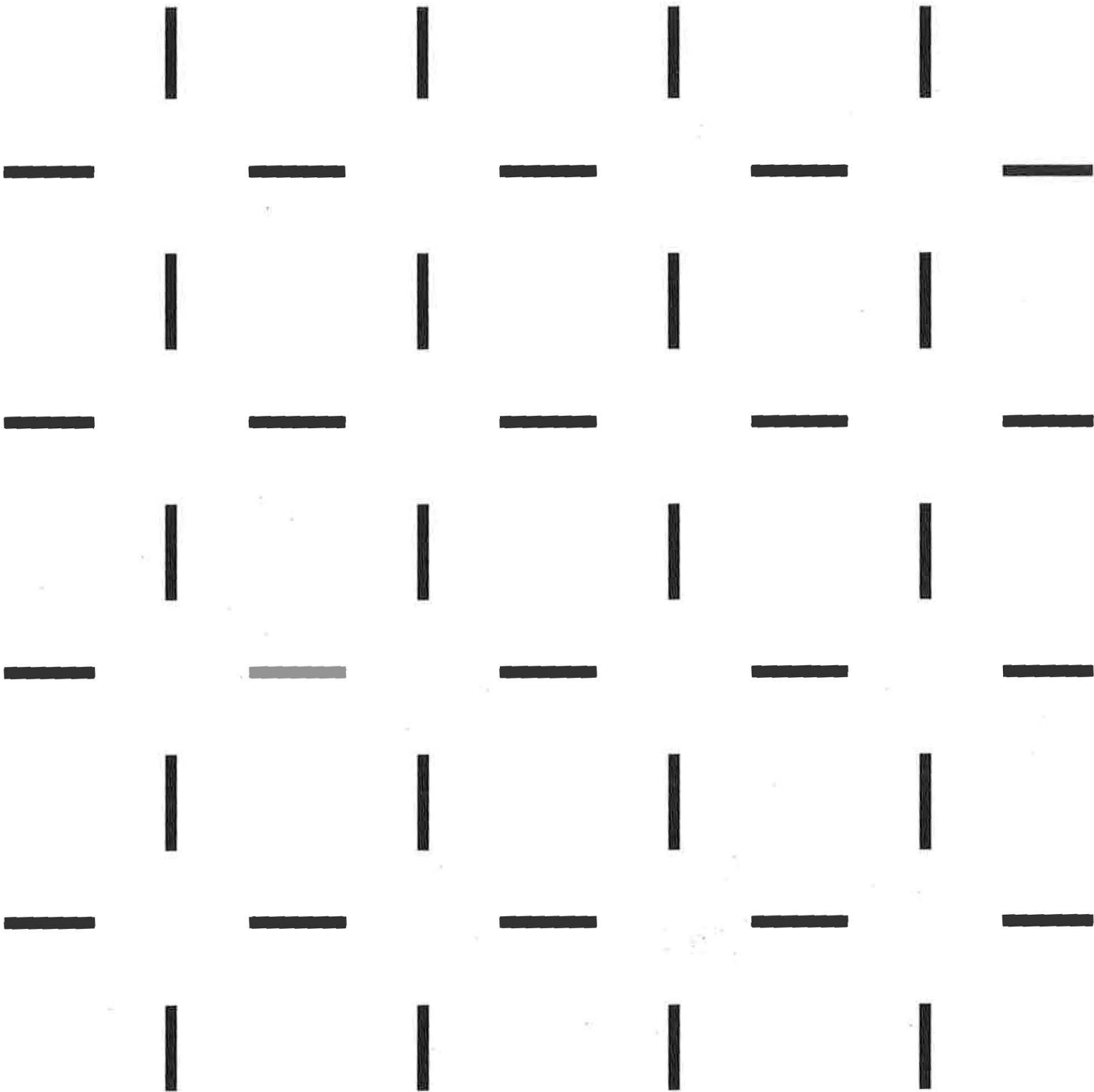
i Vanuit de rust van de vorige oefening ga je over naar de volgende schrijfofdracht.

Q *Neem iets om te schrijven en vertrouw toe aan het papier wat er in je hoofd zit. Neem er alle tijd voor.*

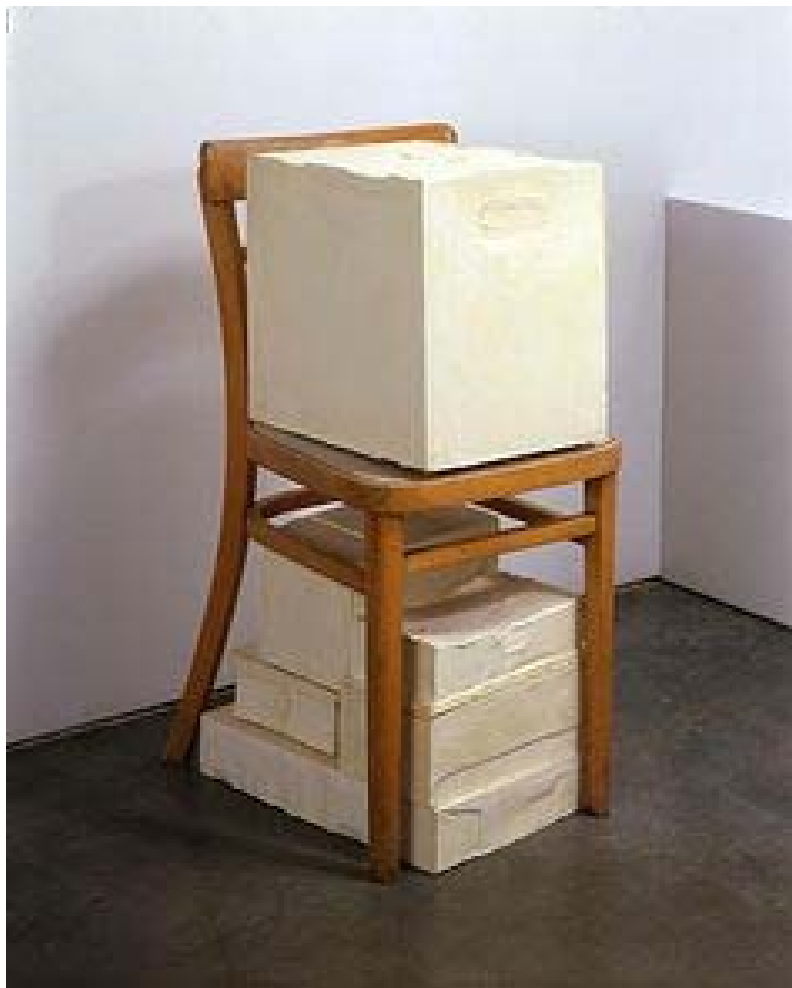
i Indien je als leerkracht het gevoel hebt dat er nood aan is, kan je een klasgesprek starten. De leerlingen mogen ook kort toelichten wat ze op het papier geschreven hebben. Maar dit hoeft niet. Je kan deze naverwerking afronden met volgend citaat:

***“vermaak je
hadden we moeten zeggen
het is niet erg als je het niet weet
hadden we moeten zeggen
want niemand weet het
wees niet bang voor het bang zijn
als je bang wordt
hadden we moeten zeggen
want dat worden we allemaal”***

HETPALEIS

***Volg het verhaal van Niets ook op www.hetpaleis.be
en schrijf 27.04 om 19.30 uur in je agenda voor een
chatsessie met Freek Vielen.***

